

บทความเผยแพร่วินัยที่เกี่ยวข้อง

ความผิดทางอาญา มาตรา 157

ในฐานะที่ระบบราชการมีผู้ปฏิบัติงาน ที่ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายทุกคนจึงถือว่าเป็น
เจ้าพนักงานตามกฎหมาย เมื่อเกิดมีการกระทำความผิดในขณะที่ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับ
มอบหมายแล้วเกิดความเสียหายขึ้น

“เจ้าพนักงาน” หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งโดยทางการรัฐไทย และให้ปฏิบัติราชการของรัฐไทย ไม่ว่าจะเป็นการประจำหรือชั่วคราวก็ได้ กล่าวคือ

1. ต้องมีการแต่งตั้ง และ

2. ต้องแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการ ดังนั้นถ้าไม่มีการแต่งตั้งแม้จะได้ปฏิบัติราชการก็ไม่เป็นเจ้าพนักงาน นั่นก็หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ หรือเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ทำหน้าที่ในเรื่องนั้นๆ

หากเป็นในระบบราชการเมื่อได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ใดๆแล้ว ปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ต้องถูกดำเนินการทางวินัยส่วนหนึ่งแล้วยังต้องถูกดำเนินคดีตามประมวลกฎหมายอาญา อีกส่วนหนึ่งต่างหากด้วยแต่จะเป็นความผิดทางอาญาเรื่องใด มาตราใด ก็แล้วแต่ฐานความผิดที่ได้กระทำไป แต่คราวนี้จะกล่าวถึง ความผิดอันเป็นความผิดตามมาตรา 157

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 บัญญัติว่า

"ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 2,000 บาทถึง 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

การที่บุคคลในตำแหน่งหน้าที่ใด ได้กระทำการในตำแหน่งหน้าที่ แต่กระทำลงไปโดยไม่มีอำนาจ แม้อ้างว่าเมื่อไม่มีอำนาจก็ไม่มีหน้าที่ ก็เป็นความผิดตามมาตรา 157 ได้ การใดที่เป็นการปฏิบัติในฐานะเจ้าพนักงาน แต่ได้ปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่เลยขอบเขต

ของตำแหน่งหน้าที่ที่กฎหมายให้อำนาจไว้ ก็เป็นการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นความผิดตามมาตรา 157 ได้

สรุปสั้นๆว่า การปฏิบัติหน้าที่ตามความหมายของมาตรา 157 เป็นการกระทำในตำแหน่งที่ได้รับแต่งตั้ง ในฐานะเจ้าพนักงาน ที่มีใช่เป็นการกระทำในเรื่องส่วนตัวหรือนอกเหนือตำแหน่งหน้าที่ เมื่อกระทำตามตำแหน่งหน้าที่แล้ว แม้ว่าจะเป็นการกระทำล้าออกนอกขอบเขตของกฎหมายในตำแหน่งหน้าที่นั้น หรือทำโดยปราศจากอำนาจของกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของบุคคลในตำแหน่งนั้นก็ตาม ก็ถือว่าเป็นการปฏิบัติหน้าที่อันเป็นความผิดตามมาตรา 157

แบ่งได้เป็น 2 สถาน

1. ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด
  2. ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต
- ทั้งสองฐานความผิดนี้ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. เป็นเจ้าพนักงาน
2. ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติ
3. ต้องมีเจตนาพิเศษด้วย (คือ ต้องเป็นการกระทำเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด)

เมื่อไม่มีอำนาจก็ไม่มีหน้าที่ ก็ไม่ผิดมาตรา

เรียบเรียงโดย นางสาวกิตติสุข วรสิทธิ์
นิติกรปฏิบัติการ กลุ่มการพัฒนาระบบการ
บริหารงานบุคคล สำนักบริหารงานกลาง
สำนักงานปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและ
ความมั่นคงของมนุษย์
เดือน มีนาคม 2556